

Sygn. akt IV Ka 295/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lipca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy w IV Wydziale Karnym Odwoławczym w składzie:

Przewodniczący:	SSO Agnieszka Połyniak (spr.)
Sędziowie:	SSO Adam Pietrzak SSO Sylwana Wirth
Protokolant:	Marta Synowiec

przy udziale Władysławy Kunickiej – Żurek Prokuratora Prokuratury Okręgowej,

po rozpoznaniu w dniu 15 lipca 2016 r.

sprawy **W. W.**

syna L. i C. z domu B.

urodzonego (...) w W.

oskarżonego z art. 300 § 1 i 3 kk i art. 308 kk i art. 302 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk, art. 586 ksh,

i **W. Z.**

syna K. i A. z domu B.

urodzonego (...) w B.

oskarżonego z art. 300 § 1 i § 3 kk w związku z art. 308 kk

na skutek apelacji wniesionej przez obrońcę oskarżonych

od wyroku Sądu Rejonowego w Wałbrzychu

z dnia 26 stycznia 2016 r. sygnatura akt III K 725/13

I. zmienia zaskarżony wyrok w stosunku do W. W. i W. Z., a na podstawie art. 435 kpk także wobec P. C. w ten sposób, że:

- 1) W. W. uniewinnia od popełnienia przypisanego mu czynu, a to występku z art. 300 § 1 i 3 kk i art. 308 kk
- 2) W. Z. uniewinnia od popełnienia zarzuconego mu przestępstwa z art. 300 § 1 i 3 kk i art. 308 kk
- 3) P. C. uniewinnia od popełnienia zarzuconego mu czynu z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 300 § 1 i 3 kk,

II. kosztami procesu obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 stycznia 2016r. Sąd Rejonowy w Wałbrzychu, w sprawie o sygn. akt III K 725/13, uznał W. W. winnym tego, że 15 lipca 2004 roku w W., woj. (...), będąc prezesem zarządu (...) spółka z o.o. uprawnionym z tytułu funkcji do prowadzenia spraw spółki i zajmowania się jej sprawami majątkowymi, posiadając 50 procent udziałów tejże spółki w sytuacji grożącej niewypłacalnością, przy jednoczesnym zaspokojeniu wierzytelności M. W. i M. Z. poprzez przeniesienie na wymienione na podstawie umów cesji wierzytelności przysługujących od kontrahentów spółce (...) w kwotach 383 243,19 zł oraz 119 271,18 zł, a następnie działając wspólnie i w porozumieniu z W. Z. poprzez zbycie w drodze sprzedaży udziałów spółki i całego majątku spółki (...) na rzecz innej osoby udaremnił zaspokojenie wierzycieli spółki (...), a to Urzędu Skarbowego w W. w kwocie 137 372 zł, (...) sp. z o.o. z/s w W. w kwocie 15 766,53 zł, (...) S.C. w C. w kwocie 7.610,88 zł, (...) SJ z/s w W. w kwocie 943,62 zł, (...) z/s w G. w kwocie 5900,73 zł, (...) z/s w Z. w kwocie 5141,91 zł, Przedsiębiorstwa Handlowego (...) z/s w S. w kwocie 16 445,18 zł, Przedsiębiorstwa Handlowego (...) z/s w S. w kwocie 10 448,99 zł, PPHU (...) z/s w Ł. w kwocie 7 339,67 zł, (...) z/s w O. w kwocie 16 724,36 zł, (...) z/s w C. w kwocie 561,20 zł, (...) sp. z o.o. z/s w K. w kwocie 6171,30 zł, PPHU (...) z/s w G. w kwocie 17 320,51, (...) sp. z o.o. w B. w kwocie 778,12 zł, Zakładu Produkcyjnego (...) z/s w C. w kwocie 4 573,27 zł, (...) w W. w kwocie 95 975 zł, (...) spółka z o.o. w K. w kwocie 55 370,65zł, tj. występku z art. 300 § 1 i 3 kk i art. 308 kk i za czyn ten na podstawie art. 300 § 3 kk wymierzył mu karę 1 (jednego) roku pozbawienia wolności.

Nadto na podstawie art. 17 §1 pkt 6 k.p.k. umorzył postępowanie karne przeciwko temu oskarżonemu o czyn z art. 586 ksh polegający na tym, że w okresie od 31 grudnia 2003 r. do 15 lipca 2004 r. w W., woj. (...), będąc prezesem zarządu spółki z o.o. (...) w sytuacji grożącej niewypłacalnością w momencie gdy aktywa spółki nie wystarczyły na pokrycie zobowiązań nie zgłosił wniosku o upadłość pomimo okoliczności uzasadniających upadłość spółki,

Tym samym wyrokiem uznał Sąd oskarżonego W. Z. za winnego tego, że w dniu 15 lipca 2004 roku w W., woj. (...), działając wspólnie i w porozumieniu z W. W. zajmując się faktycznie sprawami majątkowymi spółki (...) poprzez zbycie w drodze sprzedaży udziałów spółki i całego majątku spółki (...) na rzecz innej osoby udaremnił zaspokojenie wierzycieli spółki (...), a to Urzędu Skarbowego w W. w kwocie 137 372 zł, (...) sp. z o.o. z/s w W. w kwocie 15 766,53 zł, (...) S.C. w C. w kwocie 7.610,88 zł, (...) SJ z/s w W. w kwocie 943,62 zł, (...) z/s w G. w kwocie 5900,73 zł, (...) z/s w Z. w kwocie 5141,91 zł, Przedsiębiorstwa Handlowego (...) z/s w S. w kwocie 16 445,18 zł, Przedsiębiorstwa Handlowego (...) z/s w S. w kwocie 10 448,99 zł, PPHU (...) z/s w Ł. w kwocie 7 339,67 zł, (...) z/s w O. w kwocie 16 724,36 zł, (...) z/s w C. w kwocie 561,20 zł, (...) sp. z o.o. z/s w K. w kwocie 6171,30 zł, PPHU (...) z/s w G. w kwocie 17 320,51, (...) sp. z o.o. w B. w kwocie 778,12 zł, Zakładu Produkcyjnego (...) z/s w C. w kwocie 4 573,27 zł, (...) w W. w kwocie 95 975 zł, (...) spółka z o.o. w K. w kwocie 55 370,65zł, tj. występku z art. 300 § 1 i 3 kk i art. 308 kk i za czyn ten na podstawie art. 300 § 3 kk wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności.

Uznał także tenże Sąd oskarżonego P. C. za winnego tego, że w dniu 15 lipca 2004 roku w W., woj. (...), udzielił pomocy W. W. oraz W. Z. w udaremnieniu roszczeń wierzycieli spółki z o.o. (...), tj. Urzędu Skarbowego w W. w kwocie 137 372 zł, (...) sp. z o.o. z/s w W. w kwocie 15 766,53 zł, (...) S.C. w C. w kwocie 7.610,88 zł, (...) SJ z/s w W. w kwocie 943,62 zł, (...) z/s w G. w kwocie 5900,73 zł, (...) z/s w Z. w kwocie 5141,91 zł, Przedsiębiorstwa Handlowego (...) z/s w S. w kwocie 16 445,18 zł, Przedsiębiorstwa Handlowego (...) z/s w S. w kwocie 10 448,99 zł, PPHU (...) z/s w Ł. w kwocie 7 339,67 zł, (...) z/s w O. w kwocie 16 724,36 zł, (...) z/s w C. w kwocie 561,20 zł, (...) sp. z o.o. z/s w K. w kwocie 6171,30 zł, PPHU (...) z/s w G. w kwocie 17 320,51, (...) sp. z o.o. w B. w kwocie 778,12 zł, Zakładu Produkcyjnego (...) z/s w C. w kwocie 4 573,27 zł, (...) w W. w kwocie 95 975 zł, (...) spółka z o.o. w K. w kwocie 55 370,65zł, w ten sposób, że nabył udziały spółki i przejął jej majątek, nie mając zamiaru kontynuowania działalności spółki w sytuacji grożącej

niewypłacalnością, czym działał na szkodę wierzycieli, tj. występku z art. 18 § 3 kk w zw. z art. 300 § 1 i 3 kk i za czyn ten na podstawie art. 19 § 1 kk w zw. z art. 300 § 3 kk wymierzył mu karę 10 (dziesięciu) miesięcy pozbawienia wolności,

Na podstawie art. 69§1 i 2 kk oraz art. 70§1 pkt 1 kk zawiesił warunkowo wykonanie orzeczonych wobec wszystkich oskarżonych kar pozbawienia wolności tytułem próby na okres lat 3 (trzech),

Z rozstrzygnięciem tym nie pogodzili się oskarżeni W. W. i W. Z., którzy za pośrednictwem swego obrońcy zaskarżyli wyrok na swoją korzyść w całości, zarzucając na podstawie art. 438 pkt 1 k.p.k. naruszenie przepisów prawa materialnego – art. 300 k.k. – polegający na przyjęciu, że cesja wierzytelności dokonana na rzecz wierzyciela oraz przeniesienie udziałów na rzecz innej osoby jest „zbyciem składnika majątku”.

Podnosząc ten zarzut apelująca wniosła o zmianę wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonych od popełnienia zarzucanych im czynów.

Sąd odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna i to w części dotyczącej nie tylko W. W. i W. Z., ale także P. C., wobec którego wyrok, z uwagi na brak środka odwoławczego, uprawomocnił się.

Sąd orzekający dokonał ustaleń faktycznych, których żadna ze stron nie zakwestionowała, a skoro tak, to uznać należy, że W. W. i W. Z. do 15 lipca 2004r. wyprzedali zasadniczą część majątku (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, której byli współnikami, zaś 15 lipca 2004r. dokonali dwóch istotnych czynności prawnych. Najpierw W. W., jako prezes zarządu, podpisał umowy cesji wierzytelności należnych spółce (...) na rzecz M. W. i M. Z., a następnie już obaj oskarżeni „sprzedali” swoje udziały i pozostały majątek trwały spółki P. C., tj. podpisali akt notarialny umowy sprzedaży spółki.

Z tych, niekwestionowanych przez nikogo, ustaleń (nawet apelująca ich nie podważa) wynika i to, że M. W. i M. Z. były wierzycielami spółki (...) sp. z o.o. i cesja wierzytelności z dnia 15.07.2004r. skutkowałą zaspokojeniem ich należności względem spółki (k. 3261 i 3267 – „sąd zobowiązany był dać wiarę (...) co do okoliczności zawarcia umów oraz samego faktu istnienia zadłużeń spółki (...) wobec żon oskarżonych ...”), skoro tak, to nastąpiło zaspokojenie jednych wierzycieli z pokrzywdzeniem pozostałych, co stanowi ustawowe znamię występku z art. 302§1 k.k.

W związku z tym, że przepis art. 302 §1 k.k. odnosi się do rozporządzeń dokonanych na rzecz wierzyciela spółki, zatem stanowi wykonanie zobowiązania istniejącego już wcześniej, nie będącego wynikiem przestępnego zachowania, zgodzić się należy z komentatorami (m.in. M. Bojarski, Komentarz do art. 302 k.k., teza 15, Lex stan prawny na dzień 01.11.2014r.), że nie może on pozostawać w zbiegu z art. 300 §1 – 3 k.k., który – z uwagi na zachowania sprawcy – prowadzi do zawiązania nowego stosunku zobowiązaniowego, tj. rozporządzenie majątkiem spółki na rzecz podmiotu innego, nie będącego wcześniej wierzycielem.

W zaistniałej sytuacji, tj. ustalonej przez Sąd orzekający, cesja wierzytelności, należnych spółce (...), nastąpiła na rzecz dwóch spośród wielu wierzycieli i tym samym mogła być rozpatrywana jedynie pod kątem realizacji ustawowych znamion występku z art. 302§1 k.k.

I jakkolwiek zgodzić się należy z Sądem meriti, że 10-letni okres przedawnienia karalności tego występku minął (art. 101§1 pkt 4 k.k. w zw. z art. 102 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 26.01.2016r.), to sposób i uzasadnienie wyeliminowania z opisu czynu zarzucanego W. W. art. 302§1 k.k. (k. 3271), co skutkowało skazaniem go „jedynie z art. 300§1 i 3 k.k. i art. 308 k.k.,” nastąpiło z oczywistą obrazą art. 11§2 i 3k.k.

W myśl art. 11§3 k.k. karę za przestępstwo kumulatywnie kwalifikowane wymierza się na podstawie przepisu przewidującego karę najsurowszą. Jeśli czyn stanowiący substrat postępowania wypełnia w istocie znamiona określone w trzech przepisach ustawy, przy czym jeden z nich (art. 302§1 k.k.) typizuje przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności do lat 3, to termin przedawnienia karalności wynosi 5 lat (z zastosowaniem art. 102 k.k. dodatkowe 5 lat), natomiast kolejne – art. 300§1 i 3 k.k. – opisują typ przestępstwa zagrożonego karą pozbawienia

wolności do lat 8 (art. 101§1 pkt 2a k.k. przewiduje 15 - letni okres przedawnienia karalności) z zastosowaniem art. 102 k.k. (wydłużenie okresu o lat 10), to jasnym staje się, że przestępstwo jako całość przedawnia się z upływem lat 25, bo wymierzana może być kara jedynie na podstawie przepisu najsurowszego.

Niemniej w tym przypadku błąd sądu nie ma istotnego wpływu na możliwość wyrokowania przez sąd odwoławczy, a to z uwagi na kierunek zaskarżenia orzeczenia.

Działanie na niekorzyść wierzycieli spółki, wspólne dla obu oskarżonych, upatruje zarówno oskarżyciel publiczny, jak i sąd orzekający w tym, że 15 lipca 2004r. sprzedali to, co pozostało ze spółki (...) P. C., który z tą chwilą stał się jedynym udziałowcem spółki.

Z taką interpretacją ustawowych znamion art. 300§1 k.k. zgodzić się nie można. Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością ma osobowość prawną i to ona jest podmiotem praw i obowiązków, czyli do spółka jest dłużnikiem, od którego wierzyciele mogą dochodzić zaspokojenia swoich roszczeń. Długi spółki obciążają jej majątek, na który składa się kapitał zakładowy (minimum 5 tys. złotych), który dzieli się na udziały, stanowiące wyraz uczestnictwa w spółce obejmującego udziały wspólnika, który z kolei angażuje swój kapitał. Pozostałe składniki majątku to aporty przede wszystkim rzeczowe, jak też wierzytelności należne spółce.

W sytuacji, kiedy oskarżeni, jako wspólnicy spółki, sprzedali swoje udziały, czyli przenieśli ich własność na nabywcę i – jak ustala sąd – wydali mu to, co z majątku trwałego spółki pozostało w ich dyspozycji, to w żadnym razie nie można zgodzić się z tezą, że w jakikolwiek sposób „pogorszyli” sytuację dotychczasowych wierzycieli. Ci nadal mają wierzytelności do spółki, która istnieje, mogą wystąpić choćby o zajęcie udziałów przez komornika (jeśli posiadają stosowne tytuły prawne), czy też podjąć kroki prawne w celu wyegzekwowania swoich należności z majątku spółki. Stan majątkowy samej spółki, już po dokonanej wyprzedaży majątku (co nastąpiło do 15.07.2004r. i nie jest objęte zarzutem), jak też po zawarciu umów cesji wierzytelności (co nie stanowi realizacji znamion przestępstwa z art. 300§1 i 3 k.k.), nie zmienił się, zmiana nastąpiła jedynie w zakresie danych wspólników (udziałowców) spółki.

Skoro oskarżeni posiadane przez siebie udziały zbyli i wydali nowemu nabywcy spółki to, co stanowiło jej majątek trwały, to trudno uznać, że zwiększyli pasywa spółki, udaremniając zaspokojenie wielu wierzycieli w rozumieniu art. 300§1 i 3 k.k.

Z tego też powodu uznanie ich sprawstwa i winy, przy takim opisie znamion zachowania obu oskarżonych („zbycie udziałów i całego majątku spółki”) nie mogło być zaaprobowane przez sąd odwoławczy.

Uniewinnienie W. W. i W. Z. musiało skutkować także uniewinnieniem P. C., którego czyn ściśle wiąże się z działaniami w/wym. oskarżonych. To on, jako nabywca udziałów i majątku spółki, pozostałego po tym, co przedsięwzięli dotychczasowi udziałowcy – wspólnicy (...) do momentu sprzedaży spółki, miał dopomóc w udaremnieniu roszczeń wierzycieli, właśnie poprzez nabycie. Abstrahując w tym momencie od motywów, którymi kierował się P. C., kupując spółkę (...), stwierdzić należy, że transakcja ta była nie tylko dopuszczalna prawnie, tj. legalna, ale przede wszystkim w żaden sposób nie zmieniała sytuacji dotychczasowych wierzycieli.

Skoro W. W. i W. Z. nie mogą ponieść odpowiedzialności karnej za sprzedaż udziałów i całego, pozostałego majątku spółki, to także osoba, która nabyła te udziały i majątek takiej odpowiedzialności ponieść nie może. Z tego też powodu, przy zastosowaniu art. 435 k.p.k. wyrok sądu I instancji także w stosunku do P. C. należało zmienić i uniewinnić tego oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu.

Choć apelując zaskarżyła wyrok w całości, to w apelacji ani słowem nie wskazała w czym upatruje błędu sądu a quo odnośnie umorzenia postępowania karnego przeciwko W. W. o czyn z art. 586 ksh z uwagi na przedawnienie karalności tego czynu. Nie ma ani zarzutu, ani uzasadnienia takiego wskazania granic zaskarżenia wyroku.

Oceniając zatem tę decyzję sądu, skonstatować należy, że wymowa zgromadzonych dowodów w tym zakresie, w tym i samych informacji dotyczących kondycji finansowej spółki „(...)”, a pochodzących od W. W., które przekazywał wraz

z rocznym sprawozdaniem działalności spółki choćby za rok 2003 (k. 119), gdzie przyznawał, że „utrzymuje się brak płynności finansowej”, jest nader jednoznaczna. Biegli z zakresu finansów i rachunkowości, analizując dokumentację i sprawozdania finansowe spółki z lat poprzednich, także nie mieli żadnych wątpliwości co do kondycji spółki i utraty przez nią możliwości bieżącej realizacji zobowiązań i to w okresie dużo wcześniejszym, co obligowało zarząd, w tym właśnie W. W. – jako prezesa zarządu – do zgłoszenia upadłości spółki (...) co najmniej od 31.12.2003r., a czego do końca, tj. do momentu sprzedaży spółki, nie uczynił. W tym zakresie ustalenia sądu meriti są pełne i jedynie słuszne, a ocena dowodów, które miał na uwadze, formułując powyższy wniosek, jest logiczna i w pełni uzasadniona jednoznacznością wymową tychże dowodów, z pominięciem – co oczywiste w takim przypadku – wyjaśnień oskarżonych.

Tym samym umorzenie postępowanie z uwagi na przedawnienie karalności czynu było oczywiście trafną decyzją. Wobec braku innych konkretnych zarzutów sąd odwoławczy jedynie w takim zakresie sygnalizuje ten aspekt wynikający jedynie z nader lakonicznego sformułowania zakresu apelacji („wyrok /.../ zaskarżam w pkt I, II, III, IV i VI w całości...” – k. 3274), co może być także wynikiem omyłki pisarskiej.

Z uwagi na wynik postępowania odwoławczego, jak też brzmienie art. 632 pkt 2 k.p.k. i 634 k.p.k. orzeczono o kosztach procesu wynikłych z postępowania w sprawie.